

Astăzi ne vine cu greu să ne imaginăm felul în care se desfășura actul de guvernământ în perioada de dinainte de instaurarea regimului comunist și faptul că nu foarte departe de vremurile noastre conducătorii României puneau un deosebit preț pe lucruri precum ar fi onoarea, verticalitatea ori demnitatea națională. Deasemeni în epoca pe care România o parcurge de la Al. I. Cuza și apoi Carol I, oamenii de la care pornește modernizarea României și până după cel de-al doilea război mondial în ajunul sovietizării brutale a țării, elita politică se confunda adeseori cu elita culturală, astfel că fenomene schizoide de tipul culturnicilor din epoca de după 1948 ori chiar și al "intelectualilor de profesie" așa ziși "publici" erau total străine societății românești precomuniste.

Dar pentru a înțelege mai bine de ce România de alaltăieri avea în fruntea ei personalități care se identificau mai degrabă cu ideile decât cu interese meschine de tarabă cel mai bine este să trecem la câteva exemple concrete. Omul care l-a lansat și susținut pe unicul Minai Eminescu și care totodată a pus bazele cenaclului literar "Junimea", instituție de cultură ce a transformat cultura românească dându-i sâmburele de originalitate și autenticitate pe care îl recunoaștem cu toții până astăzi, a fost omul politic conservator Titu Maiorescu, el fiind și primul-ministru român care a prezidat pacea de la București din 1913 care încheia războaiele balcanice

Liderul conservator Petre P. Carp era un filogerman convins, opunându-se intrării României în război alături de Antanta înca de dinainte de izbucnirea primului război mondial. Deși nu credea în opțiunea majoritar antantofilă sub nici o formă și a rămas fidel relației sale deosebite cu mediile germane, Carp și-a dat ființa pe front, dintre aceștia căzând eroic în luptele grele ale războiului de reîntregire. Cel mai mare om politic român al epocii moderne, liberalul Ion I.C. Brătianu distins ca unul din principalii arhitecți ai Marii Uniri din 1918, a participat la discuțiile marii conferințe de pace de la Paris unde a reiterat constant ideea că România și toate celelalte țări aliate trebuie tratate egal și cu respect. Avea să intre în conflict cu G. Clemenceau, premier francez care a susținut recunoașterea unirii de semnarea de către România a unui tratat al minorităților, Brătianu nu a reacționat plecând capul ci a bătut cu pumnul în masă pentru dreptatea românească. După ce îi lasă locul ardeleanului Al. Vaida Voevod, în 1919 se întoarce la București unde omul care își sacrificase întregul său destin realizării visului unității naționale, avea să fie huiduit de oportuniștii epocii sale. Dar, pentru Ionel Brătianu ca pentru orice om de stat român care nu-și considera țara ca fiind "una de mâna a doua", cel mai important lucru era ce va scrie pe piatra sa de mormânt, nu cine și de ce aruncă în el cu pietre. De spus este că în clipa începerii războiului, Regele Ferdinand a rămas loial țării în care depusese jurământ deși se născuse în Germania. În perioada interbelică, guvernele ale României în momente de mare criză aveau să fie conduse de personalități majore și nicidecum de diletanți, astfel că în vremea marii crize economice avem un guvern condus de Nicolae Iorga (1931-1932) ori în epoci de mari tulburări politice avem o scurtă guvernare a lui Octavian Goga (1938). După cel de-al doilea război mondial când țara va intra sub șenilele armatei sovietice de ocupație și va intra în procesul de bolșevizare, oamenii politici ai vechilor partide istorice, într-un procent însemnat,

vor rămâne dreptți în fața agresiunii cumplite a acelor ani.

Nu poate fi uitat modelul moral reprezentat de președintele P.N. T, Iuliu Maniu, care deși fiind un apropiat al Marii Britanii i se oferise de numeroase ori șansa de a pleca în occident, va alege să rămână în țară și va fi arestat de comuniști în anul 1947. Maniu nu dorise să-și părăsească țara, avea să întâmpine un sfârșit de martir în închisoarea comunistă de la Sighet la vârsta de 80 de ani în 1953.

În aceeași închisoare destinată elitei politice interbelice aveau să ajungă figurile marcante ale României, mulți sfârșind aici. Un alt mare exemplu de demnitate morală și spirit creștin este și marele istoric și lider al P.N.L., Gheorghe Brătianu. Acestuia în schimbul retractării unor scrieri mai vechi în care susținea și argumenta pe larg romanitatea Moldovei dintre Prut și Nistru (Basarabia) ocupanții României îi promisese că îi vor aduce medicamentele de care avea nevoie pentru tratarea bolilor sale și îi vor ușura regimul detenției mergând până la o potențială eliberare. Gheorghe Brătianu refuză să-și anuleze opera sa care corespunde adevărului istoric și avea să moară tot la Sighetși tot în 1953.

Scurtele exemple de mai sus ar putea continua la nesfârșit. Realitatea românească interbelică nu a fost una perfectă, democrația românească încă nu era pe deplin consolidată, existau unele discrepante de dezvoltare socială iar România prezenta mari probleme în segmentul infrastructurii de utilități publice și drumuri, lucru ce și astăzi ne dă în continuare foarte mult defurcă.

În schimb România era un regat cu prestigiu, iar respectul dintre cei aflați în vârful ierarhiei sociale și cei aflați la baza ei era unul reciproc. Noțiunea de interes național își păstra adevăratul sens de sacrificiu altruist în scopul binelui colectiv, nicidecum de transferare a unor interese de gașcă în politica de guvernare.

Oameni precum cei de mai sus, nu puțini la număr preferau să frecventeze la vremea lor Academia, Atheneul Român ori Teatrul Național, în locul cârciumilor și nu-și treceau în agendă datele de contact ale infractorilor de drept comun. Deasemeni în vremurile mai sus menționate guvernării au încercat din răspuțeri să clădească o industrie românească funcțională și nu au tolerat vreodată proiecte dezastruoase din punct de vedere economic, ecologic și istoric precum cel de la Roșia Montană. Atunci politica de stat era de încurajare a creditului către țărani și nude trimitere a lor la cules căpșuni în străinătate. Regatul României era un stat demn în care deciziile politice nu se luau pe baza presiunilor unor ambasade, oricare ar fi fostele!

În anii de după Marea Unire, Nicolae Iorga l-a întrebat pe Ion I.C. Brătianu ce ar putea învăța un savant de la un inginer. Răspunsul primului ministru nu s-a lăsat așteptat: "Măsura, d-le profesor, măsura!" Astăzi un astfel de răspuns este mai valabil ca niciodată într-o viață publică în care lipsa absolută de măsură tinde să devină de-a dreptul axiomatică și în care pseudomodelele lipsite de bun-simț și manelizante îmbâcsesc viața de zi cu zi a cetățeanului. Din păcate pentru noi, nu știu unde mai putem găsi în vremurile noastre atât un "savant" precum Iorga cât și un "inginer" precum Ionel Brătianu.

Text: Gheorghe Andrei Daniel